

давством Європейського Союзу), коли підприємства хочуть експортувати свою продукцію до країн ЄС. Цей метод зараз працює і в Україні для виробників, які планують експортувати свою продукцію до країн-членів ЄС чи до інших країн.

Продукція, сертифікована за встановленими приватними стандартами, маркується приватним логотипом (торговельною маркою), який можна поєднувати з обов'язковим у ЄС органічним логотипом. Виробники та переробні підприємства добровільно долучаються до суворіших схем і проходять інспектування й сертифікацію відповідно до приватних стандартів. З цією ж метою ЄС дозволяє тому ж контролюючому органу проводити інспектування на предмет відповідності стандартам Європейського союзу та вищим за рівнем вимогам приватних стандартів [2].

Міжнародною організацією, яка розробляє нормативи і здійснює контроль за дотриманням правил сертифікації акредитованими національними організаціями є IFOAM (International Federation of Agriculture Movement). Продукція не може бути визнаною як «органічна» якщо вона не сертифікована органом, акредитованим у IFOAM і не має права експортуватись за кордон як така. Норми IFOAM складаються із Базових стандартів IFOAM для системи органічного виробництва та переробки а також Принципів IFOAM для акредитації органів сертифікації органічного виробництва та переробки. Акредитація IFOAM на основі даних стандартів здійснюється некомерційною, незалежною інституцією – Міжнародною організацією акредитації органічного виробництва IOAS [3, с. 22-28].

У сфері сертифікації, акредитації та контролю щодо виробництва органічної сільськогосподарської продукції у різних країнах світу існують відповідні органи.

У країнах, що не є членами Європейського Союзу застосовується стандарт Міжнародних акредитованих органів сертифікації з органічного виробництва і переробки, еквівалентний Постановам Ради (ЄС) № 834/2007 [6], № 889/2008. Фундаментом для розробки національних стандартів органічного виробництва є стандарти Міжнародної Федерації органічних сільськогосподарських рухів (IFOAM), а також всі головні групи Стандартів та Директив. У цих документах зазначені вимоги до органічного виробництва та інші рішення стосовно сільськогосподарської продукції та продуктів харчування [1, с. 15].

Державна політика щодо розвитку органічного сектора націлена на удосконалення нормативно-правового поля та формування інституційного, організаційно-економічного, науково-методичного, дорадчо-консультаційного та освітнього забезпечення, в основі яких мають лежати певні принципи:

- адаптивності законодавства до змін, що відбуваються в суспільстві і державі;
- інтеграційного підходу до вирішення проблем суспільно-політичного життя держави у симбіозі з іншими проблемами;
- ефективності, результативності і соціальної відповідальності.

Перелік посилань:

1. *Розробити методичні принципи формування організаційно-економічного механізму ефективного використання виробничих ресурсів в технологіях вирощування зернових та олійних культур за органічної системи землеробства: Звіт про науково-дослідну роботу / під ред. Єкель Г.В. – Київ, 2017.- С. 73.*

2. *Ганна Ткаленко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: //www.agro-business.com.ua.*

3. *Organic in Europe. Prospects and Developments (2014) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.organic-europe.net/>*

4. *Распоряжение (ЕС) № 882/2004 Европейского парламента и совета от 29 апреля 2004 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://https://www.fsvps.ru/fsvps-docs/ru/usefulinf/files/es882-2004.pdf>*

5. *EN 45011 (ДСТУ EN 45011) «Загальні вимоги до органів, які керують системами сертифікації продукції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecolabel.org.ua/organ-sertifikatsii-produktsii/en-45011.html>*

6. *Постанова Ради (ЄС) No 834/2007 від 28 червня 2007 року стосовно органічного виробництва і маркування органічних продуктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://organicstandard.com.ua/files/standards/ua/ec/EU%20Reg_834_2007%20Organic%20Production_UA.pdf*

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

Л.В. Єрофєєнко, канд. юрид. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

На сьогодні економіка України перебуває в складній економічній ситуації і, на жаль, досі зберігається тенденція її погіршення внаслідок продовження агресивної політики Російської Федерації, окупації Криму і військових операцій на сході України.

Для поліпшення сприятливих умов розвитку української економіки, покращення показників господарської діяльності підприємства та забезпечення технічного прогресу країни на сьогодні важливу роль відіграють іноземні інвестиції. Для забезпечення потреб національної економіки в необхідній сировині та продукції, стимулювання розвитку економічно-ефективних і конкурентоспроможних експортерів, і, найголовніше, потрапити Україні в систему міжнародного розподілу праці та капіталу сприяє саме використання іноземних інвестицій. [1]

Правова система України включає велику кількість законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в інвестиційній сфері. Основою нормативно-правового регулювання в даній сфері є, звичайно, закони. Національне законодавство в сфері регулюванні іноземних інвестицій декларує захист та сприяння іноземним інвестиціям, встановивши для них державні гарантії захисту, звільнення іноземних інвесторів від сплати ввізного мита на товари, що ввозяться на митну територію України.

Термінологія українського законодавства щодо питання визначення інвестицій є досить стриманою і в ній важко розгледіти все те, що інвестори, зазвичай, звикли називати інвестиціями. Поняття інвестицій в українському законодавстві визначено Законом України «Про інвестиційну діяльність». Відповідно до ст. 1 цього Закону, «інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької й інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект». [2] Такими цінностями можуть бути: – кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів); рухоме та нерухоме майно; майнові права інтелектуальної власності; права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності. Згідно ст.2 Закону «Про інвестиційну діяльність» «Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Інвестиційна діяльність здійснюється на основі: 1) інвестування, що здійснюється громадянами, недержавними підприємствами, господарськими асоціаціями, спілками і товариствами, а також громадськими і релігійними організаціями, іншими юридичними особами, заснованими на колективній власності; 2) державного інвестування, що здійснюється органами державної влади за рахунок коштів державного бюджету, позичкових коштів, а також державними підприємствами та установами за рахунок власних і позичкових коштів; 3) місцевого інвестування, що здійснюється органами місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевих бюджетів, позичкових коштів, а також комунальними підприємствами та установами за рахунок власних і позичкових коштів; 4) державної підтримки для реалізації інвестиційних проектів; 5) іноземного інвестування, що здійснюється іноземними державами, юридичними особами та громадянами іноземних держав; 6) спільного інвестування, що здійснюється юридичними особами та громадянами України, юридичними особами та громадянами іноземних держав». [2- 4]

Розділ 2 Закону України «Про режим іноземного інвестування» передбачає низку гарантій іноземним інвесторам, зокрема сталість гарантій у разі зміни законодавства. З цього приводу передбачено, «якщо в майбутньому спеціальним законодавством України про іноземні інвестиції будуть змінюватися гарантії захисту іноземних інвестицій, то протягом десяти років з дня набрання чинності таким законодавством на вимогу іноземного інвестора застосовуються державні гарантії захисту іноземних інвестицій, зазначені в цьому Законі». Також передбачаються державні гарантії іноземним інвесторам щодо неможливості примусових вилучень, а також гарантії, які забезпечують від незаконних дій державних органів та їх посадових осіб». [4] Стаття 9 вищезазначеного Закону передбачає, що «іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації». [4] Державні органи не мають права реквізувати іноземні інвестиції, за винятком випадків, які встановлені законодавством. Також держава гарантує іноземним інвесторам відшкодування збитків. «Іноземні інвестори мають право на відшкодування збитків, включаючи упущену вигоду й моральну шкоду, завданих їм внаслідок дій, бездіяльності або неналежного виконання державними органами України чи їх посадовими особами передбачених законодавством обов'язків щодо іноземного інвестора або підприємства з іноземними інвестиціями, відповідно до законодавства України. Усі понесені витрати та збитки іноземних інвесторів повинні бути відшкодовані державою. Компенсація, що виплачується іноземному інвестору, має бути швидкою, адекватною та ефективною». [2; 4]. Окрім того, іноземні інвестори, «у разі припинення інвестиційної діяльності, мають право на повернення не пізніше 6 місяців з дня припинення цієї діяльності своїх інвестицій у натуральній формі або у валюті інвестування у сумі фактичного внеску (з урахуванням можливого зменшення статутного капіталу) без сплати мита, а також доходів з цих інвестицій у грошовій чи товарній формі за реальною ринковою вартістю на момент припинення

інвестиційної діяльності». [4] Після сплати всіх податків, зборів та інших обов'язкових платежів іноземні інвестори гарантовано мають право на безперешкодний і негайний переказ за кордон їхніх прибутків, доходів та інших коштів в іноземній валюті, які вони одержали на законних підставах, внаслідок здійснення іноземних інвестицій. Однак, для реалізації цих прав інвесторів, законодавство передбачає проведення процедури реєстрації.

Відповідно до ст. 13 Закону України «Про інвестиційну діяльність», незареєстровані іноземні інвестиції не дають права на одержання пільг та гарантій, передбачених цим Законом. На практиці наведене вище означає, що процес інвестування в Україну передбачає процедуру проведення державної реєстрації інвестицій, тобто проходження додаткових певних бюрократичних процедур. Хоча Закон України «Про інвестиційну діяльність» й передбачає спільність правових режимів захисту як для вітчизняного бізнесу, так і для іноземних інвестицій, з позиції законодавства іноземні інвестиції без їх державної реєстрації не матимуть визначених гарантій. Згідно з п. 4 ст. 1 Закону, державна реєстрація іноземної інвестиції – це фіксація факту внесення іноземної інвестиції шляхом присвоєння органом державної реєстрації. Таким чином, внесення інвестицій іноземним бізнесом без фіксування цього факту у відповідний спосіб (проведення державної реєстрації) гарантій не матиме. [3, 4]

Згідно зі ст. 18 Закону України «Про режим іноземного інвестування», «оподаткування митом майна, що ввозиться в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємств з іноземними інвестиціями (крім товарів для реалізації або використання з метою, безпосередньо не пов'язаною з провадженням підприємницької діяльності), здійснюється у порядку, встановленому Митним кодексом України». [2, 3] У свою чергу, ч. 2 ст. 287 Митного кодексу передбачено, що «товари (крім товарів для реалізації або використання з метою, безпосередньо не пов'язаною з провадженням підприємницької діяльності), що ввозяться на митну територію України на строк не менше 3-х років іноземними інвесторами, відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування» з метою інвестування на підставі зареєстрованих договорів (контрактів) або як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, звільняються від сплати ввізного мита». [1, 4]

Таким чином, відмова від державної реєстрації іноземної інвестиції може коштувати іноземному інвестору значних додаткових витрат, пов'язаних зі сплатою митного оформлення (розмитнення) та не дає можливості скористатись пільговим режимом, передбаченим Митним кодексом. Крім того, у випадку відсутності державної реєстрації, іноземні інвестори можуть зіштовхнутись з багатьма неочікуваними ризиками. Так, питання реєстрації інвестицій може впливати на інвестиційні спори між Україною та інвесторами у разі порушення прав останніх.

Загалом, інвестиційні правовідносини в Україні є досить комплексним питанням і містить багато аспектів. Створення привабливого інвестиційного середовища, потрапляння до високих позицій у рейтингу «Doing Business» сприятиме не тільки зовнішнім інвестиціям, а й розвитку бізнесу в середині країни. Інвестиції – це, передусім, додатковий стимул для розвитку економіки й у цьому є безпосередній інтерес держави. [2]

Перелік посилань:

1. *Іноземні інвестиції в українській економіці / Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=105&Itemid=410* – Заголовок з екрана

2. *Андрій Федчишин, партнер ЮФ Onstan: Практичні аспекти інвестиційної привабливості в Україні / Юридична газета [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://www.pressreader.com/ukraine/yurydychna-gazeta/20160223/281565174829502>* – Заголовок з екрана

3. *Закон України «Про захист іноземних інвестицій на Україні». №15-40-ХІІ від 10.09.91 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №46. – С. 616.*

4. *Законодавство України [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>* – Заголовок з екрана

ПЕРЕВАГИ ФУНКЦІОНУВАННЯ В УКРАЇНІ АГРОХОЛДИНГОВИХ КОМПАНІЙ

*О.Й. Жабинець, канд. екон. наук, доцент
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долишнього НАН України», м. Львів*

У розвитку вітчизняного агропромислового сектору агрохолдингові компанії відграють значну роль, а за останні 10 років стали ведучою формою ведення аграрного бізнесу в Україні. Аграрні холдинги акумулюють значні фінансові ресурси, мають доступ до новітніх технологій та вихід на експортні ринки, політичний та соціально-економічний вплив на регіональному та національному рівнях.